

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2009/103/EG

av den 16 september 2009

om ansvarsförsäkring för motorfordon och kontroll av att försäkringsplikten fullgörs beträffande sådan ansvarighet

(kodifierad version)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 95.1,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽²⁾, och

av följande skäl:

(1) Rådets direktiv 72/166/EEG av den 24 april 1972 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om ansvarsförsäkring för motorfordon och kontroll av att försäkringsplikten fullgörs beträffande sådan ansvarighet ⁽³⁾, rådets andra direktiv 84/5/EEG av den 30 december 1983 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om ansvarsförsäkring för motorfordon ⁽⁴⁾, rådets tredje direktiv 90/232/EEG av den 14 maj 1990 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om ansvarsförsäkring för motorfordon ⁽⁵⁾, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/26/EG av den 16 maj 2000 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar om ansvarsförsäkring för motorfordon (fjärde direktivet om motorfordonsförsäkring) ⁽⁶⁾

har ändrats flera gånger på väsentliga punkter ⁽⁷⁾. För att skapa klarhet och överskådlighet bör dessa fyra direktiv samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/14/EG av den 11 maj 2005 om ändring av rådets direktiv 72/166/EEG, 84/5/EEG, 88/357/EEG och 90/232/EEG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/26/EG om ansvarsförsäkring för motorfordon ⁽⁸⁾ kodifieras.

(2) Ansvarsförsäkring för motorfordon (motorfordonsförsäkring) har stor betydelse för EU-medborgarna, både som försäkringstagare och som skadelidande. Även för försäkringsföretagen är sådan försäkring av stort intresse, eftersom den står för en stor del av skadeförsäkringsrörelsen inom gemenskapen. Motorfordonsförsäkringen påverkar också den fria rörligheten för personer och fordon. Det bör därför vara ett viktigt mål för gemenskapens åtgärder på området för finansiella tjänster att den inre marknaden för motorfordonsförsäkring förstärks och befästs.

(3) Varje medlemsstat bör vidta de åtgärder som är ändamålsenliga för att fordon som är normalt hemmahörande inom dess territorium ska omfattas av ansvarsförsäkring. Försäkringens omfattning och villkor ska bestämmas inom ramen för dessa åtgärder.

(4) För att undvika möjliga feltolkningar av detta direktiv och underlätta försäkring av fordon med tillfälliga registrerings skyltar bör definitionen av det territorium där fordonet är normalt hemmahörande avse territoriet i den stat vars registrerings skylt fordonet bär, oavsett om denna skylt är permanent eller tillfällig.

⁽¹⁾ EUT C 224, 30.8.2008, s. 39.

⁽²⁾ Europaparlamentets yttrande av den 21 oktober 2008 (ännu ej offentliggjort i EUT) och rådets beslut av den 13 juli 2009.

⁽³⁾ EGT L 103, 2.5.1972, s. 1.

⁽⁴⁾ EGT L 8, 11.1.1984, s. 17.

⁽⁵⁾ EGT L 129, 19.5.1990, s. 33.

⁽⁶⁾ EGT L 181, 20.7.2000, s. 65.

⁽⁷⁾ Se bilaga I del A.

⁽⁸⁾ EUT L 149, 11.6.2005, s. 14.

- (5) Utan avsteg från det allmänna kriteriet att det är registreringsskylten som avgör inom vilket territorium fordonet ska anses vara normalt hemmahörande, bör en specialbestämmelse införas för olyckor som vållas av fordon utan registreringsskylt eller med en registreringsskylt som inte, eller inte längre, tillhör fordonet. I sådana fall, och endast i skaderegleringssyfte, bör det territorium där olyckan inträffade anses vara det territorium inom vilket fordonet är normalt hemmahörande.
- (6) Ett förbud mot systematiska kontroller av innehav av motorfordonsförsäkring bör gälla fordon som är normalt hemmahörande inom en annan medlemsstats territorium och fordon som är normalt hemmahörande inom tredjelandets territorium vid inresa till det egna territoriet från en annan medlemsstat. Endast icke-systematiska kontroller som inte är diskriminerande och som utförs inom ramen för en kontroll som inte uteslutande syftar till försäkringskontroll får tillåtas.
- (7) Kontroll av gröna kort för fordon, som är normalt hemmahörande i en medlemsstat och som passerar in på en annan medlemsstats territorium, kan avskaffas genom en överenskommelse mellan de nationella försäkringsbyråerna, varigenom varje försäkringsbyrå garanterar ersättning enligt den nationella lagstiftningen för förlust eller skada som berättigar till ersättning och som orsakats inom dess territorium av ett sådant fordon, oavsett om detta är försäkrat eller ej.
- (8) En sådan överenskommelse om garanti förutsätter att alla motorfordon som är hemmahörande i gemenskapen och som färdas inom gemenskapens territorium är försäkrade. Varje medlemsstats nationella lagstiftning bör därför innehålla bestämmelser om obligatorisk ansvarsförsäkring för motorfordon. Denna försäkring ska gälla inom hela gemenskapen.
- (9) Det regelsystem som ställs upp i detta direktiv bör även kunna omfatta fordon som är normalt hemmahörande i ett tredjeland med vilket de nationella byråerna i medlemsstaterna träffar en motsvarande överenskommelse.
- (10) Medlemsstaterna bör kunna förordna om undantag från det allmänna kravet på obligatorisk försäkring när det gäller fordon tillhöriga särskilda fysiska eller juridiska personer, offentliga eller privata. Vid olyckor som orsakats av dessa fordon bör den medlemsstat som förordnar om undantag utse en myndighet eller ett organ som ersätter skadelidande vid olyckor i en annan medlemsstat. Inte endast skadelidande vid olyckor som orsakats av dessa fordon utomlands bör erhålla vederbörlig ersättning, utan även skadelidande vid olyckor som sker i den medlemsstat där fordonet är normalt hemmahörande, oberoende av om de är bosatta på den statens territorium eller inte. Dessutom bör medlemsstaterna se till att den förteckning över personer som är befriade från försäkringsplikt och de myndigheter eller organ som ansvarar för ersättning till skadelidande vid olyckor som orsakats av sådana fordon meddelas kommissionen för offentliggörande.
- (11) En medlemsstat bör kunna göra undantag från det allmänna kravet på obligatorisk motorfordonsförsäkring när det gäller vissa slag av fordon eller vissa fordon med särskild registreringsskylt. I detta fall får de andra medlemsstaterna vid inresan på deras territorium kräva innehav av ett giltigt grönt kort eller att en gränsförsäkring tecknats för att garantera ersättning till skadelidande vid en olycka som dessa fordon kan orsaka på deras territorium. Eftersom avskaffandet av gränskontroller inom gemenskapen inte gör det möjligt att säkerställa att fordon som korsar gränsen har försäkringsskydd, kan ersättning därför inte garanteras för skadelidande vid olyckor som vållas utomlands. Det bör dessutom säkerställas att skadelidande får vederbörlig ersättning inte endast vid olyckor som orsakats av dessa fordon utomlands utan även vid olyckor i den medlemsstaten där fordonet är normalt hemmahörande. I detta syfte bör medlemsstaterna behandla skadelidande vid olyckor som orsakats av dessa fordon på samma sätt som skadelidande vid de olyckor som orsakats av oförsäkrade fordon. Ersättning av skadelidande vid olyckor som orsakats av oförsäkrade fordon bör betalas av skadeersättningsorganet i den medlemsstat där olyckan ägde rum. Vid utbetalning till skadelidande vid olyckor med fordon för vilka undantaget tillämpas bör skadeersättningsorganet ha ett ersättningskrav mot skadeersättningsorganet i den medlemsstat där fordonet är normalt hemmahörande. Sedan denna möjlighet till undantag genomförts och tillämpats under en viss period bör kommissionen mot bakgrund av erfarenheterna därav vid behov lägga fram förslag som syftar till att ersätta det eller upphäva det.
- (12) Medlemsstaternas skyldighet att se till att försäkringen omfattar åtminstone vissa minimibelopp utgör ett viktigt inslag för att säkerställa skydd av skadelidande. Minimibeloppet för täckning av personsador bör beräknas så att full och rättvis ersättning utgår till skadelidande med mycket svåra skador, under beaktande av att olyckor med flera skadelidande är ovanliga och att antalet olyckor där flera skadelidande fått mycket svåra skador vid ett och samma tillbud är lågt. Det bör finnas ett minimibelopp för varje skadelidande eller för varje skadehändelse. För att underlätta införandet av dessa minimibelopp bör en övergångsperiod fastställas. En tidsfrist som är kortare än denna övergångsperiod bör finnas, där medlemsstaterna bör kunna öka beloppen till åtminstone hälften av nivåerna.

- (13) För att säkerställa att minimibeloppet för täckningskapaciteten inte urholkas med tiden bör en klausul om regelbunden översyn finnas, varvid man bör använda som referens det europeiska konsumentprisindexet (EKPI) som offentliggörs av Eurostat i enlighet med rådets förordning (EG) nr 2494/95 av den 23 oktober 1995 om harmoniserade konsumentprisindex⁽¹⁾. Förfarandet för en sådan översyn bör också fastställas.
- (14) Det är nödvändigt att införa bestämmelser om ett organ som garanterar att skadelidande inte blir utan ersättning, när det fordon som orsakat skadan är försäkrat eller oidentifierat. Det är viktigt att den skadelidande får möjlighet att direkt och i första hand vända sig till detta organ. Medlemsstaterna bör emellertid ha möjlighet att förordna om vissa begränsade undantag beträffande utbetalning av ersättning från detta organ och att ersättning för saksador orsakade av oidentifierade fordon ska begränsas eller innehållas, detta med hänsyn till risken för bedrägeri.
- (15) Det ligger i de skadelidandes intresse att rättsverkningarna av särskilda friskrivningsklausuler begränsas till förhållandet mellan försäkringsgivaren och den person som varit vållande till olyckshändelsen. För fall då ett fordon stulits eller tillgripits med våld får medlemsstaterna föreskriva att ersättning ska utbetalas av det ovannämnda organet.
- (16) För att lätta den ekonomiska bördan för detta organ får medlemsstaterna införa bestämmelser om viss självrisk i de fall organet svarar för ersättning för saksador orsakade av oförsäkrade fordon eller, där det är motiverat, fordon som stulits eller tillgripits med våld.
- (17) Möjligheten att välja att begränsa eller hindra berättigade ersättningar till skadelidande med motiveringen att fordonet inte identifierats bör inte kunna tillämpas om organet har utbetalt ersättning för betydande personsador till en skadelidande från den olycka där sakskadan uppstod. Medlemsstaterna kan, i fråga om saksador, föreskriva en självrisk för den skadelidande upp till den nivå som fastställs i detta direktiv. Villkoren för att personsador ska betraktas som betydande bör fastställas enligt lagar och andra författningar i den medlemsstat där olyckan inträffar. Vid fastställandet av dessa villkor får medlemsstaten beakta bland annat om skadan har krävt sjukhusvård.
- (18) När en olyckshändelse orsakas av ett oförsäkrat fordon har organ som ersätter skadelidande vid olyckor orsakade av fordon som inte är försäkrade eller kan identifieras bättre möjligheter än den skadelidande att göra krav gällande mot den som vållat skadan. Det finns därför anledning att föreskriva att organet inte ska kunna kräva att den skadelidande, för att denne ska få ersättning, kan visa att den som vållat skadan inte har förmåga eller vägrar att betala.
- (19) I händelse av tvist mellan det organ som avses ovan och en försäkringsgivare som meddelar ansvarsförsäkring, om vem av dessa som ska ersätta den skadelidande, bör medlemsstaterna, för att undvika att betalning av ersättning till den skadelidande fördröjs, se till att en av dessa har att i första hand svara för betalning av ersättning i avsakta på att tvisten löses.
- (20) De skadelidande vid olyckshändelser med motorfordon bör tillförsäkras jämförbar behandling, oavsett var inom gemenskapen skadan inträffar.
- (21) Familjemedlemmar till försäkringstagaren, till föraren eller till annan person som är ansvarig bör beredas samma skydd som annan tredje man, i vart fall beträffande personsador.
- (22) Personsador och saksador som drabbar fotgängare, cyklisterna och andra icke-motoriserade trafikanter, vilka är den minst skyddade parten vid olyckor, bör omfattas av den obligatoriska försäkringen för det fordon som är inblandat i olyckan om de skadelidande är berättigade till ersättning i enlighet med nationell civilrätt. Denna bestämmelse ska inte påverka vare sig skadeståndsansvaret eller nivån på skadestånden vid en enskild olycka enligt nationell lagstiftning.
- (23) Att samtliga passagerare i ett fordon omfattas av försäkringen är ett viktigt framsteg som uppnåtts genom nu gällande lagstiftning. Detta förhållande skulle dock äventyras om passagerare uteslöts från försäkringsskyddet enligt nationell lagstiftning eller vissa villkor i ett försäkringsavtal på grund av att de hade, eller borde ha haft, kännedom om att föraren av fordonet vid tillfället för olyckan var påverkad av alkohol eller av något annat berusningsmedel. En passagerare har vanligen inte förutsättningar för att kunna avgöra graden av berusning hos föraren. Målet att motverka att personer som är påverkade av ett berusningsmedel kör bil uppnås inte genom att minska försäkringsskyddet för passagerare som drabbas av en olycka. Skyddet för dessa passagerare genom den obligatoriska motorfordonsförsäkringen påverkar dock varken det ansvar som passagerarna kan ha ådragit sig enligt den tillämpliga nationella lagstiftningen eller nivån på eventuella skadestånd vid en enskild olycka.
- (24) All obligatorisk fordonsförsäkring bör omfatta hela gemenskapens territorium.

(1) EGT L 257, 27.10.1995, s. 1.

- (25) Vissa försäkringsgivare inför i sina avtal klausuler enligt vilka avtalet upphör att gälla om fordonet befinner sig utanför den medlemsstat där det är registrerat under längre tid än en viss angiven period. En sådan praxis strider mot den princip som fastställs i detta direktiv, enligt vilken den obligatoriska motorfordonsförsäkringen ska omfatta hela gemenskapens territorium på grundval av en enda premie. Det bör därför särskilt anges att försäkringsskyddet ska fortsätta att gälla under hela avtalstiden, oavsett om fordonet under någon tid befinner sig i en annan medlemsstat, dock utan att detta påverkar kraven på registrering av motorfordon i den nationella lagstiftningen i en medlemsstat.
- (26) I den försäkrades intresse bör varje försäkringsavtal vara sådant att en och samma premie ger det skydd som krävs i varje medlemsstat enligt dess lagstiftning eller det skydd som krävs i den medlemsstat där fordonet normalt är hemmahörande, om detta skydd är högre.
- (27) Åtgärder bör vidtas för att göra det lättare att skaffa försäkringsskydd för fordon som importeras från en medlemsstat till en annan, även om fordonet ännu inte registrerats i införselmedlemsstaten. Ett tillfälligt undantag bör kunna ges från den allmänna regeln för fastställandet av den medlemsstat där risken är belägen. Under en period av 30 dagar från och med det datum då fordonet levererades, ställdes till förfogande eller avsändes till köparen bör införselmedlemsstaten anses vara den medlemsstat där risken är belägen.
- (28) Den som önskar ingå ett nytt avtal om motorfordonsförsäkring med ett annat försäkringsföretag bör kunna styrka olyckor och försäkringsfall som inträffat under tiden för det föregående avtalet. Försäkringstagaren bör ha rätt att när som helst begära ett intyg om ersättningskrav i samband med det eller de fordon som har omfattats av försäkringsavtalet under åtminstone de senaste fem åren av avtalsförhållandet, eller om avsaknad av sådana ersättningskrav. Försäkringsföretaget eller ett organ som kan ha utsetts av en medlemsstat för att tillhandahålla obligatorisk försäkring eller sådana intyg bör förse försäkringstagaren med detta intyg inom 15 dagar från det att intyget begärdes.
- (29) För att säkerställa ett tillfredsställande skydd av skadelidande vid trafikolyckor bör medlemsstaterna inte tillåta försäkringsföretag att ta ut självrisk av en skadelidande part.
- (30) Rätten att åberopa försäkringsavtalet och rikta anspråk direkt mot försäkringsföretaget är av stor betydelse för skyddet av personer som skadas i varje slag av trafikolycka. För att underlätta snabb och effektiv skadereglering och för att kostsamma rättsliga förfaranden så långt möjligt ska kunna undvikas bör en rätt att rikta anspråk direkt mot det försäkringsföretag som tillhandahåller ansvarsförsäkring för den ansvariga personen utsträckas till alla som drabbas av trafikolyckor.
- (31) För att ge ett tillräckligt skydd av skadelidande vid trafikolyckor bör ett förfarande med motiverat ersättningsanbud utsträckas till att omfatta varje slag av trafikolycka. Samma förfarande bör också gälla på motsvarande sätt om olyckan behandlas via systemet av nationella försäkringsbyråer.
- (32) Enligt artikel 11.2 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ⁽¹⁾, jämförd med artikel 9.1 b i samma förordning, kan den skadelidande framställa sitt krav till den ansvariga partens försäkringsbolag i den medlemsstat där den skadelidande är bosatt.
- (33) Genom systemet med byråer för grönt kort säkerställs en oproblematisk skadereglering i den skadelidandes hemland, även i de fall då motparten kommer från ett annat europeiskt land.
- (34) Skadelidande som drabbas av förlust eller skada till följd av en olycka med motorfordon som omfattas av detta direktivs tillämpningsområde och som inträffar i en annan stat än den där de är bosatta bör kunna få möjlighet att i den medlemsstat där de är bosatta framställa ersättningskrav mot en skaderegleringsrepresentant som utsetts där av den ansvariga partens försäkringsföretag. Denna lösning skulle göra det möjligt att handlägga en skada som uppstår utanför den medlemsstat där den skadelidande är bosatt genom ett förfarande som denne är förtrogen med.
- (35) Detta system med skaderegleringsrepresentanter i den medlemsstat där den skadelidande är bosatt påverkar varken den materiella rätt som ska tillämpas i det enskilda fallet eller frågan om domstols behörighet.
- (36) Rätten att rikta anspråk direkt mot försäkringsföretaget för den part som har lidit förlust eller skada är ett logiskt komplement till att sådana representanter utses och förstärker dessutom den rättsliga ställningen för skadelidande i olyckor med motorfordon som inträffar utanför den medlemsstat där den skadelidande är bosatt.
- (37) Det bör föreskrivas att den medlemsstat i vilken försäkringsföretaget är auktoriserat kräver att företaget utser skaderegleringsrepresentanter som är bosatta eller etablerade i de andra medlemsstaterna för att samla all information som krävs i samband med ersättningskrav som härrör från denna typ av olyckor och att vidta lämpliga åtgärder för att reglera anspråken på försäkringsföretagets vägnar och för dess räkning, inbegripet utbetalning av ersättning. Skaderegleringsrepresentanten bör ha tillräcklig befogenhet för att företräda försäkringsföretaget gentemot personer som har lidit skada i samband med sådana olyckor samt för att företräda försäkringsföretaget inför nationella myndigheter och, om så krävs, även inför domstol, i den mån detta är förenligt med bestämmelserna i internationell privaträtt om domstols behörighet.

⁽¹⁾ EGT L 12, 16.1.2001, s. 1.

- (38) Skaderegleringsrepresentantens verksamhet är otillräcklig för att utgöra grund för domstols behörighet i den medlemsstat där den skadelidande är bosatt om detta inte föreskrivs i bestämmelserna i internationell privaträtt om domstols behörighet.
- (39) Ett av villkoren för tillträde till och bedrivande av sådan försäkringsverksamhet som omfattas av klass 10 i punkt A i bilagan till rådets första direktiv 73/239/EEG av den 24 juli 1973 om samordning av lagar och andra författningar angående rätten att etablera och driva verksamhet med annan direkt försäkring än livförsäkring ⁽¹⁾, utom fraktförarens ansvar, bör vara att försäkringsföretaget utser representanter med ansvar för skaderegleringen. Detta villkor bör därför omfattas av den övergripande officiella auktorisation som beviljas av myndigheterna i den medlemsstat där försäkringsföretaget etablerar sitt huvudkontor, enligt avdelning II i direktiv 92/49/EEG av den 18 juni 1992 om samordning av lagar och andra författningar som avser annan direkt försäkring än livförsäkring samt om ändring av direktiv 73/239/EEG och 88/357/EEG (tredje direktivet om annan direkt försäkring än livförsäkring) ⁽²⁾. Detta villkor bör gälla även för försäkringsföretag som har sitt huvudkontor utanför gemenskapen men som har fått en auktorisation som ger dem tillträde till att bedriva försäkringsverksamhet i en av gemenskapens medlemsstater.
- (40) Utöver att det säkerställs att försäkringsföretaget har en representant i den stat där den skadelidande är bosatt, bör även den skadelidandes särskilda rätt att få sina anspråk reglerade snabbt garanteras. Därför måste det i nationell lag införas lämpliga effektiva och systematiska, ekonomiska eller motsvarande administrativa sanktioner – såsom domstolsföreläggande kombinerat med administrativa böter, regelbunden rapportering till övervakande myndigheter, kontroller på platsen, offentliggörande i den nationella officiella tidningen samt i pressen, tillfälligt förbud för företaget att driva verksamhet (förbud att ingå nya kontrakt under en viss tid), utnämning av en särskild företrädare hos de övervakande myndigheterna med ansvar för att kontrollera att rörelsen drivs i enlighet med försäkringslagstiftningen, indragning av auktorisation att bedriva denna sorts verksamhet, sanktioner mot direktörer och ledning – i de fall då försäkringsföretaget eller dess representant inte uppfyller sin skyldighet att lägga fram ett ersättningsanbud inom rimlig tid. Detta bör inte utesluta användning av andra åtgärder – särskilt i enlighet med tillsynsregler – som kan anses lämpliga. Emellertid är det ett villkor att ansvaret, ersättningen och skadorna inte är tvistiga, så att försäkringsföretaget kan lämna ett motiverat anbud inom den föreskrivna tiden. Det motiverade ersättningsanbudet bör vara skriftligt samt innehålla grunderna för hur ansvar och skador har bedömts.
- (41) Förutom dessa sanktioner är det lämpligt att föreskriva att ränta bör utgå på det ersättningsbelopp som den skadelidande har erbjudits av försäkringsföretaget eller tillerkänts av domstol om anbudet inte har givits inom den föreskrivna tiden. Om medlemsstaterna har gällande nationella regler som omfattar kravet på dröjsmålsränta kan denna bestämmelse överföras genom en hänvisning till dessa regler.
- (42) Skadelidande som drabbas av förlust eller skada till följd av en olycka med motorfordon har ibland svårt att få reda på vilket försäkringsföretag som meddelat ansvarsförsäkring för användning av motorfordon som är inblandade i en olycka.
- (43) I de skadelidandes intresse bör medlemsstaterna inrätta informationscentrum för att se till att information om varje olycka där ett motorfordon är inblandat snabbt blir tillgänglig. Dessa informationscentrum bör också förse de skadelidande med information om skaderegleringsrepresentanterna. Det är nödvändigt att dessa centrum samarbetar med varandra och snabbt besvarar förfrågningar om information om skaderegleringsrepresentanter från informationscentrum i andra medlemsstater. Det verkar lämpligt att sådana centra hämtar in information om när försäkringsskyddet faktiskt har slutat gälla, men inte om när det ursprungliga försäkringsavtalet löper ut om avtalet har förlängts därför att det inte sagts upp.
- (44) Särskilda bestämmelser bör fastställas för sådana fordon (till exempel statliga eller militära fordon) som är undantagna från skyldigheten att ha ansvarsförsäkring.
- (45) När den skadelidande har ett legitimt intresse av att bli informerad om identiteten hos fordonets ägare som vanligtvis kör fordonet eller den registrerade innehavaren, till exempel om han kan få ersättning endast från dessa personer på grund av att fordonet inte är försäkrat i vederbörlig ordning eller skadan överstiger försäkringsbeloppet, bör denna information också lämnas.
- (46) Vissa uppgifter som lämnas, till exempel namn på och adress till ägaren eller den som vanligtvis kör fordonet samt försäkringsbrevets nummer eller fordonets registreringsnummer, är personuppgifter i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter ⁽³⁾. Behandlingen av sådana uppgifter som krävs enligt det här direktivet bör därför överensstämma med de nationella åtgärder som vidtas enligt direktiv 95/46/EG. Namn och adress på den som vanligtvis kör fordonet bör endast lämnas ut om detta föreskrivs i nationell lagstiftning.

⁽¹⁾ EGT L 228, 16.8.1973, s. 3.

⁽²⁾ EGT L 228, 11.8.1992, s. 1.

⁽³⁾ EGT L 281, 23.11.1995, s. 31.

- (47) Det är nödvändigt att det finns ett skadeersättningsorgan till vilket den skadelidande kan vända sig i fall då försäkringsföretaget inte har utsett en representant eller uppenbarligen förhåller skaderegleringen eller då försäkringsföretaget inte kan identifieras för att säkerställa att den skadelidande inte blir utan den ersättning han har rätt till. Ingripande från skadeersättningsorganet bör begränsas till sällsynta enskilda fall när försäkringsföretaget har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter trots de hotande sanktionernas avhållande effekt.
- (48) Skadeersättningsorganets uppgift ska vara att reglera anspråket på ersättning för förlust eller skada som den skadelidande drabbats av utomlands endast i fall som är möjliga att bedöma objektivt, och därför bör detta organ begränsa sin verksamhet till att kontrollera att skaderegleringsrepresentanten har lämnat ett ersättningsanbud i enlighet med fastställda tidsfrister och förfaranden, utan att vidta en bedömning i sak.
- (49) Juridiska personer som enligt lag övertar den skadelidandes ersättningsanspråk mot den som bär ansvaret för olyckan eller den sistnämndes försäkringsföretag (t.ex. annat försäkringsföretag eller socialförsäkringsorgan) bör inte ha rätt att framställa motsvarande anspråk hos skadeersättningsorganet.
- (50) Skadeersättningsorganet bör ha rätt att överta den skadelidandes ersättningskrav i den utsträckning som organet har betalat ersättning till den skadelidande. För att underlätta för det skadeersättningsorgan som har betalat ersättning i den skadelidandes stat att göra sina krav på försäkringsföretaget gällande när detta företag inte har tillsatt en representant eller uppenbarligen förhåller skaderegleringen, bör detta organ också ha rätt att automatiskt få ersättning från motsvarande organ i den stat där försäkringsföretaget är etablerat, i utbyte mot att den skadelidandes ersättningskrav överförs till det sistnämnda organet. Detta organ befinner sig i ett bättre läge för att väcka talan om återkrav mot försäkringsföretaget.
- (51) Även om medlemsstaterna får föreskriva att anspråket mot skadeersättningsorganet kan vara subsidiärt bör den skadelidande inte vara skyldig att framställa anspråk mot den som bär ansvaret för olyckan innan anspråket framställs mot skadeersättningsorganet. Den skadelidandes ställning bör i detta fall vara åtminstone densamma som i samband med anspråk mot garantifonden.
- (52) Detta system kan göras funktionsdugligt genom ett avtal mellan de skadeersättningsorgan som inrättats eller godkänts av medlemsstaterna om deras uppgifter, skyldigheter och ersättningsförfaranden.
- (53) Om det är omöjligt att identifiera försäkringsgivaren för fordonet bör det föreskrivas att den som slutligen ska utge det belopp som betalats ut som ersättning till den skadelidande ska vara den garantifond som finns i den

medlemsstat där det icke försäkrade fordon, vars användning orsakat olyckan, är normalt hemmahörande. Om det inte är möjligt att identifiera fordonet måste bestämmelser införas så att den som slutligen ska utge beloppet är den garantifond som finns i den medlemsstat där olyckan skett.

- (54) Detta direktiv får inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för införlivande med nationell lagstiftning och tillämpning av de direktiv som anges i bilaga I del B.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL 1

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Definitioner

I detta direktiv avses med

1. *fordon*: varje slags motorfordon som är avsett för färd på land och som drivs av mekaniskt förmedlad kraft men som inte är spårbundet samt släpfordon, även om det inte är tillkopplat,
2. *skadelidande*: personer som är berättigade till ersättning för förlust eller skada orsakad av fordon,
3. *nationell försäkringsbyrå*: en branschorganisation som bildats enligt rekommendation nr 5 antagen den 25 januari 1949 av kommittén för vägtransporter under landtransportkommittén inom Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europa och som inom ett land omfattar försäkringsföretag som har auktorisation avseende ansvarsförsäkring för motorfordon,
4. *territorium inom vilket ett fordon är normalt hemmahörande*:
 - a) territoriet för den stat med vars registreringsskylt fordonet är försett, oavsett om skylten är permanent eller tillfällig, eller
 - b) i de fall där registrering inte krävs för ett visst slags fordon men fordonet ska vara försett med en försäkringsskylt eller ett märke motsvarande en registreringsskylt: den stats territorium där försäkringsskylten eller märket utfärdas, eller
 - c) i de fall där varken registreringsskylt, försäkringsskylt eller märke krävs för särskilda slags fordon, den stats territorium inom vilket den person som har hand om fordonet har sin stadigvarande bostad, eller

- d) i de fall där fordon som saknar registrerings skylt eller har en registrerings skylt som inte, eller inte längre, motsvarar fordonet blivit inblandade i en olycka, den stats territorium inom vilket olyckan inträffade, när det gäller skadereglering enligt artikel 2 a eller enligt artikel 10,
5. *grönt kort*: ett internationellt försäkringsbevis utfärdat av en nationell försäkringsbyrå enligt rekommendation nr 5 antagen den 25 januari 1949 av kommittén för vägtransporter under landtransportkommittén inom Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europa,
6. *försäkringsföretag*: ett företag som har fått officiell auktorisation enligt artikel 6 eller artikel 23.2 i direktiv 73/239/EEG,
7. *etableringsställe*: ett försäkringsföretags huvudkontor, agentur eller filial, enligt definitionen i artikel 2 c i rådets andra direktiv 88/357/EEG av den 22 juni 1988 om samordning av lagar och andra författningar som avser annan direkt försäkring än livförsäkring, och med bestämmelser avsedda att göra det lättare att effektivt utöva friheten att tillhandahålla tjänster ⁽¹⁾.

Artikel 2

Tillämpningsområde

Bestämmelserna i artiklarna 4, 6, 7 och 8 är tillämpliga för fordon som normalt är hemmahörande inom en medlemsstats territorium

- a) efter det att en överenskommelse träffats mellan de nationella försäkringsbyråerna enligt vilken varje nationell byrå garanterar att det i överensstämmelse med dess nationella lagstiftning om obligatorisk försäkring sker skadereglering avseende olyckshändelser inom dess territorium orsakade av fordon som är normalt hemmahörande inom en annan medlemsstats territorium, oavsett om sådana fordon är försäkrade eller ej,
- b) från den dag som fastställs av kommissionen, sedan denna i nära samarbete med medlemsstaterna förvärvat sig om att en sådan överenskommelse träffats,
- c) under den tid överenskommelsen gäller.

Artikel 3

Obligatorisk försäkring av motorfordon

Om inte annat följer av artikel 5 ska varje medlemsstat vidta de åtgärder som är lämpliga för att fordon som är normalt hem-

mahörande inom dess territorium ska omfattas av ansvarsförsäkring.

Försäkringens omfattning och villkor ska bestämmas inom ramen för de åtgärder som avses i första stycket.

Varje medlemsstat ska vidta de åtgärder som är lämpliga för att försäkringsavtalet ska täcka även följande:

- a) Förlust eller skada som orsakas inom en annan medlemsstats territorium, enligt där gällande lag.
- b) Förlust eller skada som orsakas medborgare i medlemsstaterna vid direkt färd mellan två territorier i vilka fördraget gäller, om det inte finns någon nationell försäkringsbyrå som är ansvarig för det territorium som passeras. I ett sådant fall ska förlusten eller skadan täckas enligt den lag om obligatorisk försäkring som gäller i den medlemsstat där fordonet är normalt hemmahörande.

Den försäkring som avses i första stycket ska obligatoriskt omfatta både sakskador och personskador.

Artikel 4

Kontroll av försäkringar

Medlemsstaterna ska avstå från att kontrollera innehav av ansvarsförsäkring för fordon som är normalt hemmahörande inom en annan medlemsstats territorium och för fordon som är normalt hemmahörande inom tredjelandets territorium vid inresa till det egna territoriet från en annan medlemsstats territorium. Medlemsstaterna får dock utföra icke-systematiska kontroller av försäkringar under förutsättning att de genomförs på ett icke-diskriminerande sätt och inom ramen för en kontroll som inte uteslutande syftar till försäkringskontroll.

Artikel 5

Undantag från obligatorisk försäkring av motorfordon

1. En medlemsstat får förordna om undantag från artikel 3 för särskilda fysiska eller juridiska personer, offentliga eller privata. En lista över sådana personer ska upprättas av medlemsstaten och överlämnas till de övriga medlemsstaterna och till kommissionen.

En medlemsstat som förordnar om sådant undantag ska vidta lämpliga åtgärder för att se till att ersättning utbetalas för sådan förlust eller skada som orsakats inom dess territorium och inom en annan medlemsstats territorium av fordon som tillhör ifrågavarande personer.

⁽¹⁾ EGT L 172, 4.7.1988, s. 1.

Särskilt ska staten ange vilken myndighet i den stat där förlust eller skada uppkommer som, i enlighet med det landets lag, svarar för ersättning till skadelidande i fall då bestämmelserna i artikel 2 a inte kan tillämpas.

Den ska till kommissionen överlämna listan över personer som undantagits från obligatorisk försäkring samt myndigheter eller organ som ansvarar för ersättningen.

Kommissionen ska offentliggöra listan.

2. En medlemsstat får förordna om undantag från artikel 3 för särskilda slag av fordon eller fordon med särskild registreringsskylt. En lista över sådana fordonsslag och fordon ska upprättas av medlemsstaten och överlämnas till de övriga medlemsstaterna och till kommissionen.

I det fallet ska medlemsstaterna se till att sådana fordon som avses i första stycket behandlas på samma sätt som fordon för vilka sådan försäkringsskyldighet som avses i artikel 3 inte har uppfyllts.

Den garantifond i den medlemsstat där olyckan inträffat kan kräva ersättning från den garantifond i den medlemsstat där fordonet är normalt hemmahörande.

Från och med den 11 juni 2010 ska medlemsstaterna rapportera till kommissionen om genomförandet och den praktiska tillämpningen av detta led.

Efter att ha gått igenom rapporterna ska kommissionen vid behov lägga fram förslag om att ersätta eller upphäva detta undantag.

Artikel 6

Nationell försäkringsbyrå

Varje medlemsstat ska se till att, när en olyckshändelse orsakats inom dess territorium av ett fordon som är normalt hemmahörande i en annan medlemsstat, den nationella försäkringsbyrån, oavsett den skyldighet som följer av första strecksatsen i artikel 2a, erhåller

- a) upplysning om var fordonet är normalt hemmahörande och om dess registreringsnummer, om sådant finns,
- b) upplysning, så långt möjligt, om fordonets försäkring, i den mån sådana uppgifter framgår av grönt kort som innehas av den som omhänderhar fordonet, och i den utsträckning dessa uppgifter krävs av den medlemsstat inom vars territorium fordonet är normalt hemmahörande.

Varje medlemsstat ska också se till att försäkringsbyrån över-sänder den information som avses i leden a och b till den

nationella försäkringsbyrån i den stat inom vars territorium fordonet som avses i första stycket normalt är hemmahörande.

KAPITEL 2

BESTÄMMELSER RÖRANDE FORDON SOM ÄR NORMALT HEMMAHÖRANDE INOM ETT TREDJELANDS TERRITORIUM

Artikel 7

Nationella åtgärder rörande fordon som är normalt hemmahörande inom ett tredjeland territorium

Varje medlemsstat ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att fordon, som är normalt hemmahörande inom ett tredjeland territorium och som passerar in på ett territorium där fördraget gäller, inte brukas inom statens territorium, om förlust eller skada som orsakas av ett sådant fordon inte täcks av ansvarsförsäkring, som uppfyller kraven i de olika medlemsstaternas lagstiftning om obligatorisk sådan försäkring och har giltighet inom hela det territorium där fördraget gäller.

Artikel 8

Dokument rörande fordon som är normalt hemmahörande inom ett tredjeland territorium

1. Alla fordon som är normalt hemmahörande inom ett tredjeland territorium ska, innan de passerar in på det territorium där fördraget gäller, vara försedda med antingen ett giltigt grönt kort eller bevis om gränsförsäkring, som utvisar att de är försäkrade enligt artikel 7.

Dock ska fordon som är normalt hemmahörande inom ett tredjeland territorium behandlas som fordon som är normalt hemmahörande inom gemenskapen, om de nationella försäkringsbyråerna i samtliga medlemsstater var för sig garanterar att olyckshändelser som inträffar inom deras territorium och som orsakas av sådana fordon regleras enligt varje stats nationella lagstiftning om obligatorisk ansvarsförsäkring.

2. När kommissionen, i nära samarbete med medlemsstaterna, har konstaterat att garantier som omnämns i punkt 1 andra stycket har ställts, ska kommissionen bestämma från vilken dag och för vilka slag av fordon medlemsstaterna inte längre ska kräva att dokument som avses i punkt 1 första stycket ska uppvisas.

KAPITEL 3

MINIMIBELOPP SOM TÄCKS AV OBLIGATORISK FÖRSÄKRING

Artikel 9

Minimibelopp

1. Varje medlemsstat ska, utan att det påverkar dess rätt att fastställa högre garantibelopp, kräva att den obligatoriska försäkringen som avses i artikel 3 ger ersättning med minst följande:

- a) Vid personskador: ett minimibelopp på 1 000 000 EUR för varje skadelidande eller 5 000 000 EUR per skadehändelse oavsett antalet skadelidande.
- b) Vid saksador: 1 000 000 EUR för varje skadehändelse oavsett antalet skadelidande.

Medlemsstaterna får vid behov införa en övergångsperiod som sträcker sig till den 11 juni 2012 som längst för att anpassa minimibeloppen för försäkringstäckningen till de belopp som anges i första stycket.

De medlemsstater som inför en sådan övergångsperiod ska informera kommissionen om detta och ange övergångsperiodens längd.

Senast den 11 december 2009 ska medlemsstaterna höja garantierna till åtminstone hälften av den nivå som föreskrivs i första stycket.

2. Efter den 11 juni 2005 eller efter utgången av någon av de övergångsperioder som avses i punkt 1 första strecksatsen ska de belopp som anges i samma punkt ses över vart femte år, med hänsyn till det europeiska konsumentprisindexet (EKPI) enligt förordning (EG) nr 2494/95.

Beloppen ska justeras automatiskt. Beloppen ska höjas med den procentuella förändring som anges i EKPI för den aktuella perioden, dvs. de fem år som omedelbart föregår översynen som avses i stycke 1, och rundas av uppåt till närmaste 10 000-tal EUR.

Kommissionen ska meddela de justerade beloppen till Europaparlamentet och rådet och se till att de offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

KAPITEL 4

ERSÄTTNING FÖR SAKSKADOR OCH PERSONSKADOR ORSAKADE AV OIDENTIFIERADE FORDON ELLER AV FORDON FÖR VILKA SÅDAN OBLIGATORISK FÖRSÄKRING SOM AVSES I ARTIKEL 3 INTE TECKNATS

Artikel 10

Ersättningsansvarigt organ

1. Varje medlemsstat ska inrätta eller auktorisera ett organ med uppgift att svara för ersättning, åtminstone upp till den gräns som den obligatoriska försäkringen ska ersätta, för saksador och personskador orsakade av oidentifierade fordon eller av fordon för vilka sådan obligatorisk försäkring som avses i artikel 3 inte tecknats.

Bestämmelserna i första stycket ska inte påverka medlemsstaternas rätt att anse ersättning från detta organ som subsidiär eller ej och inte heller rätten att införa regler om skadereglering

mellan detta organ och den person eller de personer som är ansvariga för olyckshändelsen och andra försäkringsgivare eller socialförsäkringsorgan som ska ersätta den skadelidande för samma skada. Medlemsstaterna får dock inte tillåta att organet, som villkor för betalning av ersättning, ställer krav på att den skadelidande kan visa att den som är ansvarig inte har förmåga eller vägrar att betala.

2. Den skadelidande ska alltid kunna vända sig direkt till detta organ, som ska ha skyldighet att, på grundval av uppgifter som inhämtats från den skadelidande, lämna denne ett motiverat besked angående utbetalning av ersättning.

Medlemsstaterna får emellertid utesluta ersättning från organet till förmån för personer som frivilligt har stigit in i det fordon som orsakade sak- eller personskadan, om organet kan styrka att personerna visste att fordonet var oförsäkrat.

3. Medlemsstaterna får begränsa eller utesluta ersättning från organet när det gäller saksador orsakade av oidentifierade fordon.

Om organet emellertid har utbetalat ersättning för betydande personskador för någon skadelidande från samma olycka där sakskada orsakats av ett oidentifierat fordon får medlemsstaterna inte utesluta ersättning för sakskada med motiveringen att fordonet inte identifierats. Medlemsstaterna får dock föreskriva en självrisk om högst 500 EUR för den skadelidande för sådan sakskada för vilken den skadelidande kan vara ansvarig.

Villkoren för att personskador ska betraktas som betydande ska fastställas enligt lagar och andra författningar i den medlemsstat där olyckan inträffar. I detta avseende får medlemsstaterna beakta bland annat om skadan har krävt sjukhusvård.

4. Varje medlemsstat ska tillämpa sina lagar och andra författningar vid utbetalning av ersättning från organet, dock inte i strid med annan praxis som är förmånligare för den skadelidande.

Artikel 11

Twister

I händelse av tvist mellan det organ som avses i artikel 10.1 och den försäkringsgivare som meddelat ansvarsförsäkringen, om vem som ska betala ersättning till den skadelidande, ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att en av dessa parter ska ha skyldighet att i första hand svara för betalning av ersättning till den skadelidande utan fördröjning.

Om det blir slutligt avgjort att den andre parten skulle ha betalat hela eller en del av ersättningen, ska denna part återbetala det ifrågavarande beloppet till den part som har betalat.

KAPITEL 5

SPECIFIKA KATEGORIER AV SKADELIDANDE, UTESLUTNINGSKLAUSULER, ENGÅNGSPREMIE, FORDON SOM AVSÄNDS FRÅN EN MEDLEMSSTAT TILL EN ANNAN

Artikel 12

Specifika kategorier av skadelidande

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 13.1 andra stycket, ska den försäkring som avses i artikel 3 omfatta ansvarighet för personskador som drabbar alla passagerare med undantag av föraren.

2. Familjemedlemmar till försäkringstagaren, till föraren eller till annan person som är civilrättsligt ansvarig vid en trafikolycka, och vars ansvarighet omfattas av en sådan försäkring som avses i artikel 3, får inte på grund av sådan släktskap undantas från försäkringsskydd för personskador.

3. Den försäkring som avses i artikel 3 ska omfatta personskador och saksador som drabbar fotgängare, cyklister och andra icke-motoriserade trafikanter som, till följd av en olycka där ett motorfordon är inblandat, är berättigade till ersättning i enlighet med nationell civilrätt.

Denna artikel ska inte påverka vare sig skadeståndsansvaret eller skadebeloppet.

Artikel 13

Uteslutningsklausuler

1. Varje medlemsstat ska vidta alla de åtgärder som är lämpliga för att bestämmelser eller villkor i försäkringsavtal som utfärdats i enlighet med artikel 3 inte, såvitt avser tillämpningen av den artikeln, ska tillämpas på ersättningskrav från tredje man som orsakats skador vid en trafikolycka, om dessa föreskriver att försäkringen inte omfattar fordon som nyttjas eller förs av

- a) personer som inte har uttryckligt eller underförstått tillstånd härtill,
- b) personer som inte har körkort för det ifrågavarande fordonet,
- c) personer som bryter mot lagstadgade tekniska föreskrifter rörande fordonets skick och säkerhet.

Bestämmelser eller villkor som avses i första stycket a får dock göras gällande gentemot personer som frivilligt färdats i det fordon som orsakat skadorna, om försäkringsgivaren kan bevisa att dessa personer känt till att fordonet var stulet.

Medlemsstaterna ska kunna avstå från att tillämpa bestämmelserna i första stycket beträffande olyckshändelser som inträffar inom deras territorium, om och i den utsträckning den skadelidande kan erhålla ersättning för skadan från ett socialförsäkringsorgan.

2. Om ett fordon har stulits eller tillgripits med våld, får medlemsstaterna föreskriva att det organ som avses i artikel 10.1 ska betala ersättning i försäkringsgivarens ställe under de förutsättningar som anges i punkt 1 i denna artikel. Om fordonet är normalt hemmahörande i en annan medlemsstat, kan detta organ inte framställa krav mot något organ i den medlemsstaten.

Medlemsstater som föreskriver att det organ som avses i artikel 10.1 ska betala ersättning i de fall där fordonet har stulits eller tillgripits med våld, får beträffande saksador bestämma en självrisk om högst 250 EUR, som den skadelidande har att svara för.

3. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att lagbestämmelser eller villkor i ett försäkringsavtal, som undantar en passagerare från ett sådant försäkringsskydd med hänvisning till att han eller hon visste eller borde ha vetat att föraren vid olyckstillfället var påverkad av alkohol eller något annat berusningsmedel, ska anses ogiltiga när det gäller skadeståndskrav från en sådan passagerare.

Artikel 14

Engångspremie

Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att all obligatorisk ansvarsförsäkring för motorfordon ska

- a) på grundval av en enda premie och för hela avtalstiden omfatta hela gemenskapens territorium, även under perioder när fordonet befinner sig i andra medlemsstater under avtalstiden, och
- b) på grundval av denna enda premie tillförsäkra det skydd som krävs i varje medlemsstat enligt dess lagstiftning, eller det skydd som krävs enligt lagstiftningen i den medlemsstat där fordonet är normalt hemmahörande, om detta är högre.

Artikel 15

Fordon som avsänds från en medlemsstat till en annan

1. Med avvikelser från artikel 2 d andra strecksatsen i direktiv 88/357/EEG ska, när ett fordon avsänds från en medlemsstat till en annan, den medlemsstat där risken är belägen anses vara införselmedlemsstaten omedelbart efter att köparen accepterar mottagandet av fordonet, för en period av 30 dagar, trots att fordonet inte är formellt registrerat i införselmedlemsstaten.

2. Om fordonet är inblandat i en olycka under den tidsperiod som nämns i punkt 1 och inte är försäkrat, ska det organ i införselmedlemsstaten som avses i artikel 10.1 vara ersättningsskyldigt i enlighet med artikel 9.

KAPITEL 6

INTYG, SJÄLVRISK, DIREKTANSPRÅK

Artikel 16

Intyg om tredje mans skadeståndskrav

Medlemsstaterna ska se till att försäkringstagaren ska ha rätt att när som helst begära ett intyg om tredje mans skadeståndskrav i samband med det eller de fordon som har omfattats av försäkringsavtalet under åtminstone de senaste fem åren av avtalsförhållandet, eller om avsaknad av sådana ersättningskrav.

Försäkringsföretaget eller ett organ som kan ha utsetts av en medlemsstat för att tillhandahålla obligatorisk försäkring eller sådana intyg ska förse försäkringstagaren med detta intyg inom 15 dagar från det att intyget begärdes.

Artikel 17

Självrisk

Försäkringsföretag ska inte tillämpa självrisk gentemot den skadelidande parten i en olycka när det gäller den försäkring som avses i artikel 3.

Artikel 18

Direktanspråk

Medlemsstaterna ska se till att skadelidande parter vid olyckor vållade av ett fordon som omfattas av försäkring enligt artikel 3 har rätt att rikta anspråk direkt mot det försäkringsföretag som tillhandahåller ansvarsförsäkring för den ansvariga personen.

KAPITEL 7

SKADEREGLERING AV ALLA FORMER AV OLYCKOR ORSAKADE AV FORDON SOM OMFATTAS AV FÖRSÄKRING I ENLIGHET MED ARTIKEL 3

Artikel 19

Förfarande för skadereglering

Medlemsstaterna ska införa det förfarande som avses i artikel 22 för skadereglering av alla former av olyckor orsakade av fordon som omfattas av försäkring i enlighet med artikel 3.

Vid olyckor som får regleras genom det system av nationella försäkringsbyråer som föreskrivs i artikel 2 ska medlemsstaterna införa samma förfarande som i artikel 22.

Vid tillämpningen av detta förfarande ska varje hänvisning till försäkringsföretag uppfattas som en hänvisning till nationell försäkringsbyrå.

Artikel 20

Särskilda bestämmelser om ersättning till följd av olyckor som inträffat i en annan medlemsstat än den där den skadelidande har sin stadigvarande bostad

1. Syftet med artiklarna 20–26 är att fastställa särskilda bestämmelser tillämpliga på skadelidande som är berättigade till ersättning för förlust eller skada orsakad av olyckor som inträffar i en annan medlemsstat än den där den skadelidande har sin stadigvarande bostad och som har orsakats genom användning av fordon som är försäkrade och normalt är hemmahörande i en medlemsstat.

Utan att det påverkar tillämpningen av tredjelands lagstiftning om civilrättsligt ansvar och internationell privaträtt ska dessa bestämmelser också tillämpas på skadelidande som är bosatta i en medlemsstat och som är berättigade till ersättning för förlust eller skada orsakad av olyckor som inträffar i tredjeland vars nationella försäkringsbyråer är anslutna till gröna kortsystemet när sådana olyckor orsakas genom användning av fordon som är försäkrade och normalt hemmahörande i en medlemsstat.

2. Artiklarna 21 och 24 ska gälla endast vid olyckor som har orsakats genom användning av ett fordon som är

- försäkrat genom ett etableringsställe i en annan medlemsstat än den där den skadelidande har sin stadigvarande bostad, och
- normalt hemmahörande i en annan medlemsstat än den där den skadelidande har sin stadigvarande bostad.

Artikel 21

Skaderegleringsrepresentanter

1. Varje medlemsstat ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att alla försäkringsföretag som täcker de risker som klassificeras i klass 10 under punkt A i bilagan till direktiv 73/239/EEG, utom fraktförarens ansvar, utser en skaderegleringsrepresentant i varje medlemsstat utom den där de fick sin officiella auktorisation.

Skaderegleringsrepresentanten ska ha ansvaret för att handlägga och reglera ersättningsanspråk som uppstår genom olyckor i sådana fall som avses i artikel 20.1.

Skaderegleringsrepresentanten ska vara bosatt eller etablerad i den medlemsstat där han är utsedd.

2. Valet av skaderegleringsrepresentanter ska överlåtas till försäkringsbolaget.

Medlemsstaterna får inte inskränka denna valmöjlighet.

3. Skaderegleringsrepresentanten kan arbeta för ett eller flera försäkringsbolag.

4. Skaderegleringsrepresentanten ska vid sådana ersättningsanspråk samla in all nödvändig information med anknytning till regleringen av anspråken och vidta nödvändiga åtgärder för att förhandla fram en reglering av anspråken.

Kravet på att en skaderegleringsrepresentant ska utses ska inte frånta den skadelidande eller dennes försäkringsföretag rätten att väcka talan direkt mot den som har orsakat olyckan eller dennes försäkringsföretag.

5. Skaderegleringsrepresentanterna ska ha tillräckliga befogenheter för att företräda försäkringsföretaget gentemot skadelidande i sådana fall som avses i artikel 20.1 och för att tillmötesgå deras anspråk till fullo.

De måste kunna behandla ärendet på det eller de språk som är officiella i den medlemsstat där den skadelidande har sin stadigvarande bostad.

6. Utnämning av en skaderegleringsrepresentant ska inte i sig innebära att en filial öppnas enligt artikel 1 b i direktiv 92/49/EEG och skaderegleringsrepresentanten ska inte anses vara ett etableringsställe enligt artikel 2 c i direktiv 88/357/EEG eller, ett etableringsställe enligt förordning (EG) nr 44/2001.

Artikel 22

Förfarande vid ersättningsanspråk

Medlemsstaterna ska föreskriva en skyldighet som, åtföljd av lämpliga effektiva och systematiska, ekonomiska eller motsvarande administrativa sanktioner, innebär att, inom tre månader från den dag när den skadelidande framställde sitt ersättningsanspråk antingen direkt till försäkringsföretaget för den som har orsakat olyckan eller till dess skaderegleringsrepresentant,

- a) försäkringsföretaget för den som har orsakat olyckan eller detta företags skaderegleringsrepresentant är skyldig att lämna ett motiverat ersättningsanbud i sådana fall då ansvaret inte bestrids och skadeersättningen har beräknats, eller
- b) det försäkringsföretag som ersättningsanspråket ställts till eller detta företags skaderegleringsrepresentant är skyldig att lämna ett motiverat svar på vad som anförts i anspråket i sådana fall då ansvaret bestrids eller inte klart har fastställts eller skadeersättningen inte har beräknats fullständigt.

Medlemsstaterna ska anta bestämmelser som säkerställer att ränta utgår på det ersättningsbelopp som den skadelidande erbjuds av försäkringsföretaget eller tillerkänns av domstol, om inget anbud lämnats inom tremånadersfristen.

Artikel 23

Informationscentrum

1. För att bereda den skadelidande möjlighet att begära ersättning, ska varje medlemsstat inrätta eller godkänna ett informationscentrum, som ska vara ansvarigt för att

- a) föra ett register över
 - i) registreringsnummer för motorfordon som är normalt hemmahörande inom den ifrågavarande statens territorium,
 - ii) nummer på de försäkringsbrev som omfattar användningen av sådana fordon i riskklass 10 under punkt A i bilagan till direktiv 73/239/EEG, utom fraktförarens ansvar, samt då försäkringsbrevets giltighetstid har löpt ut även vid vilken tidpunkt försäkringssskyddet slutade gälla,
 - iii) försäkringsföretag som tillhandahåller ansvarsförsäkring för användningen av fordon för de risker som klassificeras i klass 10 under punkt A i bilagan till direktiv 73/239/EEG, utom fraktförarens ansvar, och de skaderegleringsrepresentanter som försäkringsföretaget har utsett i enlighet med artikel 21 i detta direktiv och vars namn ska meddelas informationscentrumet i enlighet med punkt 2 i denna artikel,
 - iv) listan över de fordon som i varje medlemsstat har undantagits från skyldigheten att omfattas av ansvarsförsäkring enligt bestämmelserna i artikel 5.1 och 5.2,
 - v) när det gäller de fordon som avses i punkt iv
 - namnet på den myndighet eller det organ som utses enligt artikel 5.1 tredje stycket att svara för ersättning till skadelidande i fall när förfarandet i artikel 2.2 a inte är tillämpligt, om fordonet omfattas av undantaget enligt artikel 5.1 första stycket,
 - namnet på det organ som täcker fordonet i den medlemsstat där det är normalt hemmahörande, om fordonet omfattas av undantaget enligt artikel 5.2,
- b) eller samordna sammanställningen och spridningen av dessa uppgifter, samt
- c) hjälpa behöriga personer att erhålla den information som omnämns i led a i–v.

Den information som avses i led a i, ii och iii ska arkiveras i sju år efter det att fordonet har upphört att vara registrerat eller försäkringsavtalet har upphört att gälla.

2. Försäkringsföretag som avses i punkt 1 a iii ska meddela informationscentrumen i samtliga medlemsstaters namn och adress på den skaderegleringsrepresentant som de har utsett i varje medlemsstat i enlighet med artikel 21.

3. Medlemsstaterna ska se till att den skadelidande har rätt att under sju år efter olyckan från informationscentrumet i den stat där han är bosatt, den medlemsstat där fordonet är normalt hemmahörande eller den medlemsstat där olyckan inträffade utan dröjsmål få följande information:

- a) Försäkringsföretagets namn och adress.
- b) Försäkringsbrevets nummer.
- c) Namn och adress på försäkringsföretagets skaderegleringsrepresentant i den stat där den skadelidande har sin stadigvarande bostad.

Informationscentrumen ska samarbeta med varandra.

4. Informationscentrumet ska ge den skadelidande namn och adress på fordonets ägare eller den som vanligtvis kör fordonet eller den registrerade innehavaren om den skadelidande har ett legitimt intresse av att få denna information. För att kunna uppfylla denna bestämmelse ska informationscentrumet särskilt vända sig till

- a) försäkringsföretaget, eller
- b) fordonsregistret.

Om fordonet omfattas av undantaget enligt artikel 5.1 första stycket ska informationscentrumet meddela den skadelidande namnet på den myndighet eller det organ som enligt artikel 5.1 tredje stycket i det direktivet har utsetts att svara för ersättning till skadelidande i fall då förfarandet i artikel 2 a inte är tillämpligt.

Om fordonet omfattas av undantaget enligt artikel 5.2 ska informationscentrumet meddela den skadelidande namnet på det organ som täcker fordonet i det land där det är normalt hemmahörande.

5. Utan att det påverkar deras skyldigheter enligt ska medlemsstaterna se till att de informationscentrum som inrättats eller godkänts i enlighet med punkterna 1 och 4 ger den i dessa punkter angivna informationen till alla parter som varit inblandade i en trafikolycka orsakad av ett fordon som omfattas av försäkring i enlighet med artikel 3.

6. De personuppgifter som framkommer till följd av punkterna 1–5 ska behandlas i enlighet med sådana nationella bestämmelser som antagits enligt direktiv 95/46/EG.

Artikel 24

Skadeersättningsorgan

1. Varje medlemsstat ska inrätta eller godkänna ett skadeersättningsorgan som ska ha ansvaret för att ersätta skadelidande i sådana fall som avses i artikel 20.1.

Sådana skadelidande får kräva ersättning från skadeersättningsorganet i den medlemsstat där de har sin stadigvarande bostad

- a) om försäkringsföretaget eller dess skaderegleringsrepresentant, inom tre månader från det datum då den skadelidande framförde sitt ersättningsanspråk till försäkringsföretaget för det fordon vars användning orsakade olyckan eller till dess skaderegleringsrepresentant, inte har lämnat ett motiverat svar på vad som anges i ersättningsanspråket, eller
- b) om försäkringsföretaget har underlåtit att utse en skaderegleringsrepresentant i den medlemsstat i vilken den skadelidande har sin stadigvarande bostad i enlighet med artikel 20.1; i detta fall får skadelidande inte framföra ersättningsanspråk till skadeersättningsorganet, om de har framfört ett ersättningsanspråk direkt till försäkringsföretaget för det fordon vars användning orsakade olyckan och om de har mottagit ett motiverat svar inom tre månader efter det att de framförde anspråket.

Skadelidande får dock inte framföra ersättningsanspråk till skadeersättningsorganet, om de har vidtagit rättsliga åtgärder direkt mot försäkringsföretaget.

Skadeersättningsorganet ska ingripa inom två månader från den dag då den skadelidande framför sitt ersättningsanspråk till organet men ska avbryta vidtagna åtgärder om försäkringsföretaget eller dess skaderegleringsrepresentant senare har lämnat ett motiverat svar på ersättningsanspråket.

Skadeersättningsorganet ska omedelbart underrätta

- a) försäkringsföretaget för det fordon vars användning har orsakat olyckan eller skaderegleringsrepresentanten,
- b) skadeersättningsorganet i den medlemsstat där det försäkringsföretag som har utfärdat försäkringsbrevet är etablerat,

c) den som orsakade olyckan, om denne är känd,

om att det har mottagit ett ersättningsanspråk från den skadelidande och att det kommer att svara på anspråket inom två månader från det att detta framfördes.

Denna bestämmelse ska inte påverka medlemsstaternas rätt att anse ersättning från detta organ som subsidiär eller ej och inte heller rätten att införa regler om skadereglering mellan detta organ och den person eller de personer som har orsakat olyckan och andra försäkringsföretag eller socialförsäkringsorgan som ska ersätta den skadelidande med avseende på samma olycka. Medlemsstaterna får dock inte tillåta att organet som villkor för betalning av ersättning ställer andra krav än dem som anges i detta direktiv, bland annat krav på att den skadelidande kan visa att den som är ansvarig inte har förmåga eller vägrar att betala.

2. Det skadeersättningsorgan som har betalat ut ersättning till den skadelidande i den medlemsstat där denne har sin stadigvarande bostad ska ha rätt att av skadeersättningsorganet i den medlemsstat där det försäkringsföretag som har utfärdat försäkringsbrevet är etablerat, kräva ersättning för det belopp som har betalats ut som ersättning.

Det senare organet ska överta den skadelidandes rättigheter mot den person som har orsakat olyckan eller dennes försäkringsföretag om skadeersättningsorganet i den medlemsstat där den skadelidande har sin stadigvarande bostad har ersatt denne för förlusten eller skadan.

Varje medlemsstat är skyldig att erkänna detta övertagande av rättigheter i enlighet med vad som har fastställts i någon annan medlemsstat.

3. Denna artikel får verkan

- a) efter det att ett avtal ingåtts mellan de skadeersättningsorgan som har inrättats eller godkänts av medlemsstaterna om deras uppgifter, skyldigheter och ersättningsförfaranden,
- b) från och med den dag som kommissionen fastställer efter det att den i nära samarbete med medlemsstaterna har förvässat sig om att ett sådant avtal ingåtts.

Artikel 25

Skadeersättning

1. Om det inte är möjligt att identifiera fordonet eller om det inom två månader från olyckan är omöjligt att identifiera försäkringsföretaget, kan den skadelidande ansöka om ersättning hos skadeersättningsorganet i den medlemsstat där han har sin stadigvarande bostad. Ersättningen ska lämnas i enlighet med

artiklarna 9 och 10. Skadeersättningsorganet ska därefter, i enlighet med de villkor som anges i artikel 24.2, ha ett ersättningsanspråk

- a) i de fall då försäkringsföretaget inte kan identifieras, mot garantifonden i den medlemsstat där fordonet är normalt hemmahörande,
- b) i de fall då det rör sig om ett oidentifierat fordon, mot garantifonden i den medlemsstat där olyckan inträffade,
- c) i de fall då det rör sig om ett fordon från tredjeland, mot garantifonden i den medlemsstat där olyckan inträffade.

2. Denna artikel ska även gälla olyckor som orsakas av sådana fordon från tredjeland som omfattas av artiklarna 7 och 8.

Artikel 26

Centralt organ

Medlemsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att underlätta de skadelidandes, deras försäkringsbolags och deras rättsliga representanters tillgång till de grundläggande uppgifter som behövs för skaderegleringen.

Dessa grundläggande uppgifter ska vid behov göras tillgängliga i elektronisk form vid ett centralt kontor i varje enskild medlemsstat, och finnas tillgängliga för de parter som är inblandade i ärendet, på deras egen begäran.

Artikel 27

Sanktioner

Medlemsstaterna ska fastställa sanktioner för överträdelse av de nationella bestämmelser som de antar för att överföra detta direktiv och därvid vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna ska underätta kommissionen om alla ändringar av de bestämmelser som antagits i enlighet med denna artikel så snart som möjligt.

KAPITEL 8

AVSLUTANDE BESTÄMMELSER

Artikel 28

Nationella bestämmelser

1. Medlemsstaterna får i enlighet med fördraget behålla eller sätta i kraft bestämmelser som är mer förmånliga för den skadelidande parten än de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texterna till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom de områden som omfattas av detta direktiv.

Artikel 29

Upphörande

Direktiv 72/166/EEG, 84/5/EEG, 90/232/EEG, 2000/26/EG och 2005/14/EG, i deras lydelse enligt de direktiv som anges i bilaga I del A, ska upphöra att gälla, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter vad gäller tidsfristerna för införlivande med nationell lagstiftning och tillämpningen av de direktiv som anges i bilaga I del B.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

Artikel 30

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 31

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 16 september 2009.

På Europaparlamentets vägnar

J. BUZEK

Ordförande

På rådets vägnar

C. MALMSTRÖM

Ordförande

BILAGA I

DEL A

Upphävda direktiv med en förteckning över deras efterföljande ändringar

(som det hänvisas till i artikel 29)

Rådets direktiv 72/166/EEG
(EGT L 103, 2.5.1972, s. 1)

Rådets direktiv 72/430/EEG
(EGT L 291, 28.12.1972, s. 162)

Rådets direktiv 84/5/EEG
(EGT L 8, 11.1.1984, s. 17)

Endast artikel 4

Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/14/EG
(EUT L 149, 11.6.2005, s. 14)

Endast artikel 1

Rådets direktiv 84/5/EEG
(EGT L 8, 11.1.1984, s. 17)

Punkt IX.F i bilaga I till 1985 års anslutningsakt
(EGT L 302, 15.11.1985, s. 218)

Rådets direktiv 90/232/EEG
(EGT L 129, 19.5.1990, s. 33)

Endast artikel 4

Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/14/EG
(EUT L 149, 11.6.2005, s. 14)

Endast artikel 2

Rådets direktiv 90/232/EEG
(EGT L 129, 19.5.1990, s. 33)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/14/EG
(EUT L 149, 11.6.2005, s. 14)

Endast artikel 4

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/26/EG
(EGT L 181, 20.7.2000, s. 65)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/14/EG
(EUT L 149, 11.6.2005, s. 14)

Endast artikel 5

Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/14/EG
(EUT L 149, 11.6.2005, s. 14)

DEL B

Tidsfrister för införlivande med nationell lagstiftning och tillämpning

(som det hänvisas till i artikel 29)

Direktiv	Tidsfrist för införlivande	Datum för tillämpning
72/166/EEG	31 december 1973	—
72/430/EEG	—	1 januari 1973
84/5/EEG	31 december 1987	31 december 1988
90/232/EEG	31 december 1992	—
2000/26/EG	19 juli 2002	19 januari 2003
2005/14/EG	11 juni 2007	—

BILAGA II

JÄMFÖRELSETABELL

Direktiv 72/166/EEG	Direktiv 84/5/EEG	Direktiv 90/232/EEG	Direktiv 2000/26/EG	Detta direktiv
Artikel 1 punkterna 1–3				Artikel 1 punkterna 1–3
Artikel 1 punkt 4 första strecksatsen				Artikel 1 punkt 4 a
Artikel 1 punkt 4 andra strecksatsen				Artikel 1 punkt 4 b
Artikel 1 punkt 4 tredje strecksatsen				Artikel 1 punkt 4 c
Artikel 1 punkt 4 fjärde strecksatsen				Artikel 1 punkt 4 d
Artikel 1 punkt 5				Artikel 1 punkt 5
Artikel 2.1				Artikel 4
Artikel 2.2 inledningen				Artikel 2 inledningen
Artikel 2.2, första strecksatsen				Artikel 2 a
Artikel 2.2 andra strecksatsen				Artikel 2 b
Artikel 2.2 tredje strecksatsen				Artikel 2 c
Artikel 3.1 första meningen				Artikel 3 första stycket
Artikel 3.1 andra meningen				Artikel 3 andra stycket
Artikel 3.2 inledningen				Artikel 3 tredje stycket inledningen
Artikel 3.2 första strecksatsen				Artikel 3 tredje stycket led a
Artikel 3.2 andra strecksatsen				Artikel 3 tredje stycket led b
Artikel 4 inledningen				Artikel 5.1 första stycket
Artikel 4 led a första stycket				Artikel 5.1 första stycket
Artikel 4 led a andra stycket första meningen				Artikel 5.1 andra stycket
Artikel 4 led a andra stycket andra meningen				Artikel 5.1 tredje stycket
Artikel 4 led a andra stycket tredje meningen				Artikel 5.1 fjärde stycket
Artikel 4 led a andra stycket fjärde meningen				Artikel 5.1 femte stycket
Artikel 4 led b första stycket				Artikel 5.2 första stycket
Artikel 4 led b andra stycket första meningen				Artikel 5.2 andra stycket

Direktiv 72/166/EEG	Direktiv 84/5/EEG	Direktiv 90/232/EEG	Direktiv 2000/26/EG	Detta direktiv
Artikel 4 led b andra stycket andra meningen				Artikel 5.2 tredje stycket
Artikel 4 led b tredje stycket första meningen				Artikel 5.2 fjärde stycket
Artikel 4 led b tredje stycket andra meningen				Artikel 5.2 femte stycket
Artikel 5 inledningen				Artikel 6 första stycket inledningen
Artikel 5 första strecksatsen				Artikel 6 första stycket led a
Artikel 5 andra strecksatsen				Artikel 6 första stycket led b
Artikel 5 avslutningen				Artikel 6 andra stycket
Artikel 6				Artikel 7
Artikel 7.1				Artikel 8.1 första stycket
Artikel 7.2				Artikel 8.1 andra stycket
Artikel 7.3				Artikel 8.2
Artikel 8				—
	Artikel 1.1			Artikel 3 fjärde stycket
	Artikel 1.2			Artikel 9.1
	Artikel 1.3			Artikel 9.2
	Artikel 1.4			Artikel 10.1
	Artikel 1.5			Artikel 10.2
	Artikel 1.6			Artikel 10.3
	Artikel 1.7			Artikel 10.4
	Artikel 2.1 första stycket inledningen			Artikel 13.1 första stycket inledningen
	Artikel 2.1 första strecksatsen			Artikel 13.1 första stycket led a
	Artikel 2.1 andra strecksatsen			Artikel 13.1 första stycket led b
	Artikel 2.1 tredje strecksatsen			Artikel 13.1 första stycket led c
	Artikel 2.1 första stycket avslutningen			Artikel 13.1 första stycket inledningen
	Artikel 2.1 andra och tredje styckena			Artikel 13.1 andra och tredje styckena
	Artikel 2.2			Artikel 13.2
	Artikel 3			Artikel 12.2
	Artikel 4			—
	Artikel 5			—

Direktiv 72/166/EEG	Direktiv 84/5/EEG	Direktiv 90/232/EEG	Direktiv 2000/26/EG	Detta direktiv
	Artikel 6			—
		Artikel 1 första stycket		Artikel 12.1
		Artikel 1 andra stycket		Artikel 13.3
		Artikel 1 tredje stycket		—
		Artikel 1a första meningen		Artikel 12.3 första stycket
		Artikel 1a andra meningen		Artikel 12.3 andra stycket
		Artikel 2 inledningen		Artikel 14 inledningen
		Artikel 2 första strecksatsen		Artikel 14 led a
		Artikel 2 andra strecksatsen		Artikel 14 led b
		Artikel 3		—
		Artikel 4		Artikel 11
		Artikel 4a		Artikel 15
		Artikel 4b första meningen		Artikel 16 första stycket
		Artikel 4b andra meningen		Artikel 16 andra stycket
		Artikel 4c		Artikel 17
		Artikel 4d	Artikel 3	Artikel 18
		Artikel 4e första stycket		Artikel 19 första stycket
		Artikel 4e andra stycket första meningen		Artikel 19 andra stycket
		Artikel 4e andra stycket andra meningen		Artikel 19 tredje stycket
		Artikel 5.1		Artikel 23.5
		Artikel 5.2		—
		Artikel 6		—
			Artikel 1.1	Artikel 20.1
			Artikel 1.2	Artikel 20.2
			Artikel 1.3	Artikel 25.2
			Artikel 2 inledningen	—
			Artikel 2 led a	Artikel 1 punkt 6
			Artikel 2 led b	Artikel 1 punkt 7
			Artikel 2, led c, d och e	—
			Artikel 4.1 första meningen	Artikel 21.1 första stycket
			Artikel 4.1 andra meningen	Artikel 21.1 andra stycket

Direktiv 72/166/EEG	Direktiv 84/5/EEG	Direktiv 90/232/EEG	Direktiv 2000/26/EG	Detta direktiv
			Artikel 4.1 tredje meningen	Artikel 21.1 tredje stycket
			Artikel 4.2 första meningen	Artikel 21.2 första stycket
			Artikel 4.2 andra meningen	Artikel 21.2 andra stycket
			Artikel 4.3	Artikel 21.3
			Artikel 4.4 första meningen	Artikel 21.4 första stycket
			Artikel 4.4 andra meningen	Artikel 21.4 andra stycket
			Artikel 4.5 första meningen	Artikel 21.5 första stycket
			Artikel 4.5 andra meningen	Artikel 21.5 andra stycket
			Artikel 4.6	Artikel 22
			Artikel 4.7	—
			Artikel 4.8	Artikel 21.6
			Artikel 5.1 första stycket inledningen	Artikel 23.1 första stycket inledningen
			Artikel 5.1 första stycket led a inledningen	Artikel 23.1, första stycket, led a inledningen
			Artikel 5.1 första stycket led a 1	Artikel 23.1 första stycket led a i
			Artikel 5.1 första stycket led a 2	Artikel 23.1 första stycket led a ii
			Artikel 5.1 första stycket led a 3	Artikel 23.1 första stycket led a iii
			Artikel 5.1 första stycket led a 4	Artikel 23.1 första stycket led a iv
			Artikel 5.1 första stycket led a 5 inledningen	Artikel 23.1 första stycket led a v inledningen
			Artikel 5.1 första stycket led a 5 i	Artikel 23.1 första stycket led a v första strecksatsen
			Artikel 5.1 första stycket led a 5 ii	Artikel 23.1 första stycket led a v andra strecksatsen
			Artikel 5.1 andra stycket	Artikel 23.1 andra stycket
			Artikel 5.2, 5.3 och 5.4	Artikel 23.2, 23.3 och 23.4
			Artikel 5.5	Artikel 23.6
			Artikel 6.1	Artikel 24.1
			Artikel 6.2 första stycket	Artikel 24.2 första stycket

Direktiv 72/166/EEG	Direktiv 84/5/EEG	Direktiv 90/232/EEG	Direktiv 2000/26/EG	Detta direktiv
			Artikel 6.2 andra stycket första meningen	Artikel 24.2 andra stycket
			Artikel 6.2 andra stycket andra meningen	Artikel 24.2 tredje stycket
			Artikel 6.3 första stycket	Artikel 24.3
			Artikel 6.3 andra stycket	—
			Artikel 6a	Artikel 26
			Artikel 7 inledningen	Artikel 25.1 inledningen
			Artikel 7 led a	Artikel 25.1 led a
			Artikel 7 led b	Artikel 25.1 led b
			Artikel 7 led c	Artikel 25.1 led c
			Artikel 8	—
			Artikel 9	—
			Artikel 10.1–10.3	—
			Artikel 10.4	Artikel 28.1
			Artikel 10.5	Artikel 28.2
				Artikel 29
			Artikel 11	Artikel 30
			Artikel 12	Artikel 27
Artikel 9	Artikel 7	Artikel 7	Artikel 13	Artikel 31
				Bilaga I
				Bilaga II